

Vestigis de la casa de la Cúbia

Sant Quirze de Besora

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: El Solà S/N.
Emplaçament A la zona del Solà al vessant sud de la serra i costa de la Cogulera, damunt d'un serrat i al costat del torrent del mateix nom i dins de l'àrea d'acampada
Alçada: 660

Coordenades:

Latitud: 42.098558752421
Longitud: 2.2479070779488
UTM Est (X): 437810
UTM Nord (Y): 4660993

Classificació

Número de fitxa 08237 - 129
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval Modern
Segle XIV-XIX
Any 1342
Estat de conservació Dolent

Notes de conservació: Ruïnes de la masia denominada la Cúbia emplaçada damunt d'un serrat que domina tota l'àrea d'acampada "El Solà" i avui totalment abandonada. Les parets estan enrunades, cobertes de vegetació i amb el camí d'accés completament embrossat i cobert de bosc. El pany sud es pot identificar amb facilitat. Conta que la casa va ser abandonada a mitjans dels anys '50 del passat segle. En les diferents imatges aèries es veu com al 1956 encara conservava les cobertes de les seves teulades, però anys més tard ja surten les parets enrunades

Protecció Inexistent

Tipus de protecció: Inexistent

Observacions protecció: Es troba inclòs dins de l'àrea del PEIN (Pla Especial d'Interès Natural) de les Serres de Milany, Santa Magdalena i Puigsacalm-Bellmunt

aprovat pel Decret 328/1992. Va ser declarat com a ZEPA el 2005 i incorporat a la xarxa natura 2000 que va ser aprovada el 23/09/2006 (DOGC 4735 de 6/10/2005)

Data aprovació:	ds., 23/09/2006 - 12:00
Accés	Obert
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08237A001000130000BD
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dl., 31/07/2023 - 02:10

Descripció

Antiga casa denominada també del Solà en relació a la família que hi havia habitat darrerament tot i que el seu nom originari és la Cúbia. Actualment el conjunt està completament enrunat i situat a dins dels terrenys d'acampada del Solà en concret molt a prop de la zona de la piscina que es coneix amb el sobrenom del "primer racó". Les restes de la masia es disposen al damunt d'un petit turó que domina la vall del torrent de la Cogulera. Actualment en resten algunes parets, especialment el mur sud i part de l'oest que delimiten una gran construcció de planta més aviat quadrangular amb diverses cugies corresponent amb la casa principal, l'espai de l'era de batre el gra i finalment la zona dels coberts i de les pallisses adossats al terreny natural. Pel que fa al mur de contenció que hauria sostingut la casa presenta un aparell de pedra pica més aviat mal treballada i escairada, unida amb argamassa de calç i col·locada en filades regulars i horitzontals. Encara conserva una alçada que oscil·la entre l'1,5 i 2 metres amb les cantonades de pera picada. Aquest mur que s'adossa a la roca natural conserva l'angle sud-oest i el nord-est amb aparells de les mateixes característiques. Damunt seu hi han els vestigis de la casa mig coberts de vegetació i de difícil identificació amb fàbrica de maçoneria i fragments de maó i teula a trenca junt. Encara es pot endevinar l'espai de l'antiga era de batre situat a la part del darrere i també dels antics coberts i de les quadres i pallisses situades a la part nord-oest amb vestigis de murs que dibuixen una planta rectangular, en part excavada a la roca i en part amb morts de maçoneria i amb la porta d'entrada i un pilar de pedra picada i el mur de tancament. Tot l'aparell és de maçoneria de pedres mal treballades i picades, unides amb argamassa de calç i disposades en filades irregulars i horitzontals. L'accés es practica per l'antic camí que surt de la primera corba al costat del pou dit "del primer racó" i pertanyent a la casa de la Cúbia i que discorre per la part est de la casa. Tot el conjunt es troba en estat de ruïna i cobert de vegetació

Observacions:

Consultant els mapes topogràfics de l'Institut català de cartografia entre els anys 1945, 1954 podem veure com la casa encara estava dempeus i amb les cobertes al seu lloc configurant un conjunt format per la masia situada a la part est, l'era al mig i un cobert rectangular a ponent. En imatges posteriors, és a dir dels anys 1988 i 1995 es pot veure com ja hi manca la coberta però la majoria de les parets encara són altes i endevinant-se les dues crugies principals de la casa fetes amb murs de maçoneria i els afegits o ampliacions de llevant formant un edifici de grans dimensions. Per altra banda es pot veure l'àmbit de l'era i del cobert o pallissa exempta i ja completament enrunada. En imatges posteriors l'estructura de la casa desapareix completament i tant sols es pot veure el mur de contenció exterior que és l'element més visible actualment donant una aparença de "castell o fortalesa"

Història

Les referències més antigues que tenim d'aquesta casa han estat recollides per Ramon Espadaler en el seu llibre de "El castell de Montesquiú a la darrereria de l'Edat Mitjana" que és un recull de la documentació escrita conservada a l'arxiu del castell de Montesquiú i en que esmenta que en un capbreu de 1342 s'hi troba un mas anomenat del Solà de Buscarel, propietat d'un altre mas denominat "Buscarel" i d'una altre denominat la "serra de Buscarel" i que juntament amb la denominada "Sa Hilla" formaven un nucli disseminat de cases. El mot Buscarell faria al·lusió al mas de Boscatell situat al capdamunt de la serra de la Cogulera, de la mateixa que sa Hilla seria el mas de l'Illa. Per tant estariem parlant d'un petit nucli disseminat de cases situades en aquesta vall (ESPADALER, R; 1993. P-28). No obstat això la casa seria notablement ampliada al llarg del segle XVIII ja que segons l'excursionista Josep de Sora parla de l'existència d'una finestra amb la data de 1761. de fet el mateix excursionista en va fer una descripció el 1996 que ha estat contrastada amb les fotografies aèries de 1995 de l'Institut Català de Cartografia i coincidint notablement.

"Quan baixa la tramuntana després d'escombrar el pla de Revell, llisca xiulant per damunt de la Cogulera, clavant-se rebufant en la baga de Saderra. L'Illa resta arrapada al terror de migdia, totalment protegida del més destraler i sorollós dels vents que per aquestes contrades venten. Més amunt, cap a llevant. el Solà; no és tan amagada i per més vents que bufessin , de teules no n'hi prendrien perquè no en té..." (DDAA. Masos Rònegs del Bisaura, Vidranès i conca del riu Ges)

Finalment cal esmentar que la casa surt esmentada en el cuaderno de liquidaciones y amillaramiento de 1862 amb la inscripció núm. 137 a nom de Bernardo Solà

"Posesión llamada el Solá en las inmediaciones de Joaquim Saderra y de la Illa y de su propiedad y que cultiva de su cuenta "

"por una casa en la misma posesión llamada el Solá nº4" per un valor de 80 lliures i també pels caps de bestiar

amb un conjunt de terres per un valor de 510,70 lliures i també 652 de caps de bestiar i en total la finca suma un conjunt de 7644,33 de riquesa rústica, 80 d'urbana i 652 pecunaria.

Al final de la inscripció hi ha una nota que esmenta *"Debe agregarsele toda la riqueza rústica de Magdalena Barceló , la urbana de Joan Viladases y la casa nº23 de Joan Tenas"* (AMQ. Cuaderno de liquidaciones y amillaramiento 1862. Carpeta 1016).

No hem trobat altres referències a les que hi fassi al·lusió aquesta finca

Bibliografia

ESPADALER RAMON; 1993. El Castell de Montesquiú a la darrereria de l'edat Mitjana. Quadrens d'història local núm. 1. L'avenç

SERRALLONGA URQUIDI, JOAN; 1998. Sant Quirze de Besora de 1714 a l'actualitat. Eumo editorial

PRAT ANTONI, VILASECA, DAVID; 2018. Masos rònegs Bisaura, Vidranès i Conca del riu Ges. Associació d'estudis Torellonencs

AMQ. Cuaderno de liquidaciones y amillaramiento. Sant Quirze de Besora 1862. Carpeta 1016

